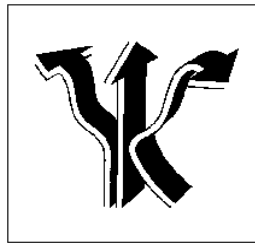

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ
з дисципліни**

**«СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»
(для магістрів)**

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2018

Підготовлена доцентом кафедри соціології та соціальної роботи
Н. В. Грабовенко

Затверджено на засіданні кафедри соціології та соціальної роботи
(протокол № 9 від 24.04.17)

Схвалено Вченою радою Українсько-Азербайджанського інституту
соціальних наук і самоврядування Г. А. Алієва (протокол № 9 від 27.04.17)

Грабовенко Н. В.

Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни «Сучасні стратегії соціальної роботи» (для магістрів). – Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. – 32 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, зміст самостійної роботи з дисципліни «Сучасні стратегії соціальної роботи», теми рефератів, методичні вказівки до написання реферату, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна
Академія
управління персоналом
(МАУП), 2018
© ДП «Видавничий дім
«Персонал», 2018

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів з дисципліни «Сучасні стратегії соціальної роботи» передбачає формування самостійності у здобутті знань, способах оволодіння складними вміннями і навичками бачити зміст та мету роботи, організовувати власну самоосвіту, вміння по-новому підходити до вирішення питань, оптимізувати пізнавальну та розумову активність і самостійність, здатність до творчості.

Чітке планування є необхідною умовою для успішної самостійної роботи. Наукою і практикою встановлено, що лише самостійна робота дасть можливість студенту засвоїти систему знань, глибоко вникнути у сутність науки, оволодіти необхідними навичками, розвинути свої здібності і таланти. Без добре організованої та планомірно здійснюваної самостійної роботи немає і не може бути справжньої вищої освіти та наукового пізнання.

Самостійна робота, будучи найважливішим засобом освіти, має будуватися на основі наукової організації розумової праці, яка вимагає дотримання таких положень:

- визначити свої можливості, знати свої позитивні сторони і недоліки, особливості своєї пам'яті, уваги, мислення, волі;
- знайти найбільш придатні для себе методи самостійної роботи і піклуватися про їх удосконалення;
- починаючи роботу, встановити її мету (навіщо я працюю, що маю досягти у своїй роботі);
- скласти план роботи і працювати, дотримуючись цього плану (що і в який термін я маю виконати);
- здійснювати самоконтроль, самоперевірку в процесі роботи;
- уміти створити сприятливу обстановку для своєї роботи і постійно покращувати її;
- виконувати вимоги гігієни праці, створювати гігієнічні умови для праці;

- працювати щодня, систематично, а не від випадку до випадку.

В умовах організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі, збільшенні обсягу навчального матеріалу, який рекомендований студентам на самостійне опанування, неможливо обійтись без самостійної роботи студентів як в аудиторний, так і позааудиторний час. Індивідуальний пошук знань важливий, адже сприяє розвитку допитливості, зацікавленості, орієнтує на дослідницьку роботу теоретичного або дослідно-експериментального рівнів.

Активну участь в організації самостійної роботи студентів бере викладач, який, враховуючи освітні можливості студентів, чітко визначає обсяг та складність самостійної роботи; рекомендує різноманітні форми самостійної роботи; допомагає оволодівати методами самостійної роботи; періодично здійснює контроль за перебігом самостійної роботи студентів.

Курс “Сучасні стратегії соціальної роботи” охоплює актуальні питання покращення соціального обслуговування населення.

Метою викладання навчальної дисципліни є: сприяння оволодінню студентами основними знаннями та вміннями, необхідними для надання інноваційних соціальних послуг з урахуванням сучасних тенденцій у міжнародній соціальній роботі.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

– ознайомити з теоретико-методологічними засадами інновацій у соціальній сфері та особливостями діяльності соціального працівника щодо розробки та впровадження інноваційних соціальних послуг;

– сформулювати мотиваційну, когнітивну та операційну складові готовності студентів до здійснення мотиваційного консультування у соціальній роботі з різними категоріями отримувачів послуг;

– ознайомити з технологією соціальної експертизи як інструментом вдосконалення управління соціальною сферою, сформулювати навички організації соціальної експертизи та використання її результатів;

– ознайомити зі специфікою адвокаційної роботи соціального працівника та відпрацювати навички розробки, організації і проведення адвокаційних кампаній на локальному, регіональному та національному рівнях.

Згідно з вимогами програми студенти повинні:

- *знати*: про: інновації, методологію інновацій та інноваційну діяльність; інновації у соціальній сфері; інноваційний потенціал особистості; особливості інноваційного процесу в соціальній службі; принципи вимірювання і показники ефективності інноваційної діяльності; сутність теорій зміни поведінки та мотивування до змін; соціальний ефект управління, проблеми його обліку і оцінки; місце досліджень соціальних ефектів в управлінському циклі; поняття, мету, об'єкти і предметну область соціальної експертизи; інституційно-правові засади соціальної експертизи; види експертиз і їх функціональне призначення; функції соціальної експертизи; організаційно-методичні основи проведення соціальної експертизи; базові організаційні форми (моделі) соціальної експертизи; вимоги, що пред'являються до експерта, відбір експертів і формування експертних груп, умови роботи експертів; методи експертизи, методи і прийоми обробки експертної інформації; вимоги до експертного висновку та особливості використання результатів соціальної експертизи; сутність понять «адвокація», «адвокаційна кампанія», історію виникнення та поширення адвокаційних кампаній у соціальній сфері, рівні адвокації; правове поле адвокаційної діяльності соціального працівника; методи адвокації;

- *уміти*: системно уявляти розвиток соціальних інновацій; володіти навичками опису інновацій та інноваційного процесу; долати перешкоди новим ідеям та новій практиці у соціальній роботі; організовувати інноваційний процес співробітників соціальної служби; розрізняти теорії мотиваційного консультування у соціальній роботі; застосовувати інструменти мотиваційного консультування різних категорій отримувачів послуг у соціальній роботі; застосовувати методи соціальної експертизи;

виконувати функціональні ролі «експерт» та «координатор експертної групи»; визначати проблеми й суперечності у нормативно-правових актах, що призводять до дискримінації певних груп клієнтів соціальної роботи і потребують адвокації їхніх інтересів; залучати осіб, чий інтереси лобіюються, до розробки і проведення адвокаційних кампаній; готувати інформаційні повідомлення або доповідні записки; організувати зустрічі людей, які приймають рішення, з метою впливу на систему зсередини; готувати та проводити особисті зустрічі з метою лобіювання інтересів клієнта(ів) соціальної роботи; створювати та проводити презентації; застосовувати техніку переконання шляхом театралізованих вистав; створювати прес-релізи та давати інтерв'ю ЗМІ; готувати та проводити прес-конференції; організувати та проводити кампанії з написання листів до органів державної влади; створювати та подавати петиції; писати листи та статті в газету; організувати громадські демонстрації та бойкоти; залучати знаменитостей до адвокаційної кампанії; готувати звіти про дослідження з рекомендаціями про реформи; здійснювати моніторинг та оцінку діяльності з відстоювання інтересів.

Засоби контролю знань студентів з дисципліни:

- *поточний контроль* студентів проводиться з метою перевірки засвоєння ними основних положень лекційного матеріалу. Він здійснюється на семінарських заняттях шляхом опитування (письмового та усного), тестування, прослуховуванням доповідей та рефератів студентів, оцінки якості відповідей на контрольні питання, індивідуальні та творчі завдання;

- *підсумковий (модульний) контроль* – здійснюється за рахунок аналізу результатів модульних контролів студентів за темами навчальної дисципліни. Підсумкова оцінка розраховується як сумарний бал успішності кожного студента за заліковими модулями навчальної дисципліни та під час проведення іспиту за означеним у навчальній програмі переліком питань;

- *підсумково-модульний контроль за дисципліну* здійснюється з урахуванням середньозваженого усіх оцінок за залікові модулі. Підсумково-

модульна оцінка може перескладатися з метою її підвищення в період проведення тижнів академічного контролю за означеними у навчальній програмі переліком питань.

Самостійна робота студентів є основною формою оволодіння знаннями у вільний від аудиторних занять час.

До самостійної роботи належать такі види робіт, які студенти виконують під час підготовки до всіх аудиторних занять, у процесі підготовки індивідуальних завдань, навчально-пошукової або науково-дослідної діяльності. Це не залежить від того, здійснюється робота за умов консультування викладачем, або без його участі; поза розкладом, або за розкладом, що регламентує самостійну підготовку.

З дисципліни «Сучасні стратегії соціальної роботи» рекомендуються такі види самостійної роботи:

- самостійне вивчення й поглиблене опрацювання певних тем дисципліни та окремих питань;
- вивчення матеріалу лекцій за конспектами, підручниками і спеціальною літературою;
- підготовка до семінарських занять за допомогою статей з наукових періодичних журналів та авторефератів дисертацій;
- виконання індивідуальних завдань;
- виконання творчих завдань;
- підготовка до контрольних робіт та модульного тестування;
- написання рефератів;
- підготовка доповідей на студентські наукові конференції.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ **з дисципліни** **«СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»**

Змістовий модуль I. Соціальні інновації

Для самостійної роботи студентам пропонується кілька завдань, що мають підсумовувати знання, отримані при вивченні поточних тем курсу. Теми, що виносяться для самостійної роботи студентів, безпосередньо пов'язані з матеріалом, який вивчається на поточних заняттях.

Завдання виконуються у зошитах для самостійної роботи та подаються на підсумковому занятті відповідного модуля.

Самостійна робота 1. Соціальні інновації: поняття, види, суб'єкти

1. Проаналізувати Закон України «Про інноваційну діяльність», визначте сильні та слабкі сторони.
2. Проаналізувати, що є найтипівішим для інновацій у соціальній сфері.

Додаток 1

Закон України “Про інноваційну діяльність”

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

інновації – новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери;

інноваційна діяльність – діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок, і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг;

інноваційний продукт – результат науково-дослідної і(або) дослідно-конструкторської розробки, що відповідає вимогам, встановленим цим Законом;

інноваційна продукція – нові конкурентоздатні товари чи послуги, що відповідають вимогам, встановленим цим Законом;

інноваційний проект – комплект документів, що визначає процедуру і комплекс усіх необхідних заходів (у тому числі інвестиційних) щодо створення і реалізації інноваційного продукту і(або) інноваційної продукції;

пріоритетний інноваційний проект – інноваційний проект, що реалізується в рамках пріоритетних напрямів інноваційної діяльності;

інноваційне підприємство (інноваційний центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор тощо) – підприємство (об'єднання підприємств), що розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти і(або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70 відсотків його загального обсягу продукції і(або) послуг;

інноваційна інфраструктура – сукупність підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності (фінансові, консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні тощо).

Стаття 2. Законодавство України у сфері інноваційної діяльності

1. Законодавство України у сфері інноваційної діяльності базується на Конституції України і складається із законів України “Про інвестиційну діяльність”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про наукову і науково-технічну експертизу”, “Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків”, “Про спеціальну економічну зону

“Яворів”, “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”, цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини у цій сфері.

Стаття 3. Мета і принципи державної інноваційної політики

1. Головною метою державної інноваційної політики є створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- та ресурсозберігаючих технологій, виробництва та реалізації нових видів конкурентоздатної продукції.

2. Основними принципами державної інноваційної політики є:

- орієнтація на інноваційний шлях розвитку економіки України;
- визначення державних пріоритетів інноваційного розвитку;
- формування нормативно-правової бази у сфері інноваційної діяльності;
- створення умов для збереження, розвитку і використання вітчизняного науково-технічного та інноваційного потенціалу;
- забезпечення взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансово-кредитної сфери у розвитку інноваційної діяльності;
- ефективне використання ринкових механізмів для сприяння інноваційній діяльності, підтримка підприємництва у науково-виробничій сфері;
- здійснення заходів на підтримку міжнародної науково-технологічної кооперації, трансферу технологій, захисту вітчизняної продукції на внутрішньому ринку та її просування на зовнішній ринок;
- фінансова підтримка, здійснення сприятливої кредитної, податкової і митної політики у сфері інноваційної діяльності;
- сприяння розвитку інноваційної інфраструктури;
- інформаційне забезпечення суб'єктів інноваційної діяльності;
- підготовка кадрів у сфері інноваційної діяльності.

Стаття 4. Об'єкти інноваційної діяльності

1. Об'єктами інноваційної діяльності є:

- інноваційні програми і проекти;
- нові знання та інтелектуальні продукти;
- виробниче обладнання та процеси;
- інфраструктура виробництва і підприємництва;
- організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру і якість виробництва і (або) соціальної сфери;
- сировинні ресурси, засоби їх видобування і переробки;
- товарна продукція;
- механізми формування споживчого ринку і збуту товарної продукції.

Стаття 5. Суб'єкти інноваційної діяльності

1. Суб'єктами інноваційної діяльності можуть бути фізичні і(або) юридичні особи України, фізичні і (або) юридичні особи іноземних держав, особи без громадянства, об'єднання цих осіб, які провадять в Україні інноваційну діяльність і(або) залучають майнові та інтелектуальні цінності, вкладають власні чи запозичені кошти в реалізацію в Україні інноваційних проектів.

Стаття 6. Державне регулювання інноваційної діяльності

1. Державне регулювання інноваційної діяльності здійснюється шляхом:

- визначення і підтримки пріоритетних напрямів інноваційної діяльності;
- формування і реалізації державних, галузевих, регіональних і місцевих інноваційних програм;
- створення нормативно-правової бази та економічних механізмів для підтримки і стимулювання інноваційної діяльності;
- захисту прав та інтересів суб'єктів інноваційної діяльності;
- фінансової підтримки виконання інноваційних проектів;
- стимулювання комерційних банків та інших фінансово-кредитних установ, що кредитують виконання інноваційних проектів;
- встановлення пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності;
- підтримки функціонування і розвитку сучасної інноваційної інфраструктури.

Стаття 7. Повноваження Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування у сфері інноваційної діяльності

1. Верховна Рада України визначає єдину державну політику у сфері інноваційної діяльності, а саме:

- створює законодавчу базу для сфери інноваційної діяльності;
- визначає стратегічні пріоритетні напрями інноваційної діяльності;
- у межах Державного бюджету України визначає обсяг асигнувань для фінансової підтримки інноваційної діяльності.

2. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні і районні ради відповідно до їх компетенції:

- затверджують середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності регіонального рівня та регіональні інноваційні програми, що кредитуються з бюджету Автономної Республіки Крим, обласних і районних бюджетів;

- визначають кошти бюджету Автономної Республіки Крим, обласних і районних бюджетів для фінансової підтримки регіональних інноваційних програм і доручають Раді міністрів Автономної Республіки Крим, делегують повноваження обласним і районним державним адміністраціям фінансування

регіональних інноваційних програм через державні інноваційні фінансово-кредитні установи (їх регіональні відділення) у межах виділених у цих бюджетах коштів;

- контролюють фінансування регіональних інноваційних програм за кошти бюджету Автономної Республіки Крим, обласних і районних бюджетів.

3. Представницькі органи місцевого самоврядування – сільські, селищні, міські ради відповідно до їх компетенції:

- затверджують місцеві інноваційні програми;
- у межах коштів бюджету розвитку визначають кошти місцевих бюджетів для фінансової підтримки місцевих інноваційних програм;

- створюють комунальні інноваційні фінансово-кредитні установи для фінансової підтримки місцевих інноваційних програм за кошти місцевих бюджетів, затверджують їх статuti чи положення про них, підпорядковують їх своїм виконавчим органам;

- доручають своїм виконавчим органам фінансування місцевих інноваційних програм за рахунок коштів місцевого бюджету через державні інноваційні фінансово-кредитні установи (їх регіональні відділення) або через комунальні інноваційні фінансово-кредитні установи;

- затверджують порядок формування і використання коштів комунальних інноваційних фінансово-кредитних установ;

- контролюють фінансування місцевих інноваційних програм за кошти місцевого бюджету через державні інноваційні фінансово-кредитні установи (їх регіональні відділення);

- контролюють діяльність комунальних інноваційних фінансово-кредитних установ.

Стаття 8. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері інноваційної діяльності

1. Кабінет Міністрів України:

- здійснює державне управління та забезпечує реалізацію державної політики у сфері інноваційної діяльності;

- готує та подає Верховній Раді України пропозиції щодо стратегічних пріоритетних напрямів інноваційної діяльності та затверджує середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності загальнодержавного і галузевого рівнів;

- здійснює заходи щодо реалізації пріоритетних напрямів інноваційної діяльності;

- сприяє створенню ефективної інфраструктури у сфері інноваційної діяльності;

- створює спеціалізовані державні інноваційні фінансово-кредитні установи для фінансової підтримки інноваційних програм і проектів, затверджує їх статuti чи положення про них, підпорядковує ці установи центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інноваційної діяльності;

- готує та подає Верховній Раді України як складову частину проекту закону про Державний бюджет України на відповідний рік пропозиції щодо обсягів бюджетних коштів для фінансової підтримки виконання інноваційних проектів через спеціалізовані державні інноваційні фінансово-кредитні установи;

- затверджує положення про порядок державної реєстрації інноваційних проектів і ведення Державного реєстру інноваційних проектів;

- інформує Верховну Раду України про виконання інноваційних проектів, які кредитувалися за кошти Державного бюджету України, і про повернення до бюджету наданих раніше кредитів.

Стаття 9. Повноваження центральних органів виконавчої влади у сфері інноваційної діяльності

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері інновацій:

- здійснює заходи щодо проведення єдиної науково-технічної та інноваційної політики;

- координує роботу у сфері інноваційної діяльності інших центральних органів виконавчої влади;

- подає Кабінету Міністрів України пропозиції щодо стратегічних пріоритетних напрямів інноваційної діяльності, середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня, державних інноваційних програм, а також стосовно необхідних обсягів бюджетних коштів для їх кредитування;

- подає Кабінету Міністрів України пропозиції щодо створення спеціалізованих державних інноваційних фінансово-кредитних установ для фінансової підтримки інноваційних програм і проектів, розробляє статuti чи положення про ці установи;

- здійснює нормативно-правове забезпечення у сфері інновацій, забезпечує розвиток інноваційного потенціалу України та національної інноваційної системи;

- здійснює інші повноваження, передбачені законом та покладені на нього актами Президента України відповідно до законів.

2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності:

- готує пропозиції щодо визначення пріоритетних напрямів розвитку інноваційної діяльності;

- організовує прогнозно-аналітичні дослідження тенденцій інноваційного розвитку;

- здійснює державну реєстрацію інноваційних проектів і веде Державний реєстр інноваційних проектів;

- проводить у встановленому порядку конкурсний відбір інноваційних проектів;

- готує пропозиції щодо проектів інноваційних програм і визначення обсягу коштів державного бюджету для їх фінансування;

- готує пропозиції щодо утворення спеціалізованих державних інноваційних фінансово-кредитних установ для фінансової підтримки інноваційних програм і проектів;
- бере участь у здійсненні в установленому порядку проведення державної наукової та науково-технічної експертизи інноваційних проектів;
- організовує підвищення кваліфікації спеціалістів у сфері інноваційної діяльності;
- здійснює інші повноваження, передбачені законом та покладені на нього актами Президента України.

3. Інші центральні органи виконавчої влади:

- здійснюють підготовку пропозицій щодо реалізації інноваційної політики у відповідній галузі економіки, створюють організаційно-економічні механізми підтримки її реалізації;
- готують та подають у встановленому порядку відповідно до компетенції пропозиції щодо середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності галузевого рівня;
- доручають державним інноваційним фінансово-кредитним установам проведення конкурсного відбору пріоритетних інноваційних проектів, що реалізуються в рамках середньострокових пріоритетних напрямів галузевого рівня, і здійснення фінансової підтримки цих проектів у межах коштів, передбачених законом про Державний бюджет України на відповідний рік;
- здійснюють інші повноваження, передбачені законом та покладені на нього актами Президента України.

Стаття 10. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, виконавчих органів місцевого самоврядування у сфері інноваційної діяльності

1. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації (у межах делегованих їм органами місцевого самоврядування повноважень) відповідно до їх компетенції:

- готують та подають Верховній Раді Автономної Республіки Крим, відповідним радам пропозиції щодо середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності регіонального рівня;
- розробляють проекти регіональних інноваційних програм і подають їх для затвердження відповідно Верховній Раді Автономної Республіки Крим, обласним і районним радам;
- вживають заходів щодо виконання регіональних інноваційних програм;
- сприяють інноваційній діяльності у своєму регіоні і створенню сучасної інфраструктури у цій сфері;
- залучають підприємства, установи і організації, розташовані на підпорядкованій їм території, за їх згодою, до розв'язання проблем інноваційного розвитку регіонів;
- доручають державним інноваційним фінансово-кредитним установам (їх регіональним відділенням) проведення конкурсного відбору інноваційних

проектів регіональних інноваційних програм і здійснення їх фінансової підтримки у межах коштів, передбачених у бюджеті Автономної Республіки Крим і обласних та районних бюджетах;

- подають пропозиції спеціально уповноваженому центральному органу виконавчої влади у сфері інноваційної діяльності стосовно включення інноваційних проектів за регіональними програмами до державних програм і їх фінансування шляхом кредитування із державного бюджету.

2. Виконавчі органи місцевого самоврядування відповідно до їх компетенції:

- розробляють проекти місцевих інноваційних програм і подають їх для затвердження відповідним місцевим радам;

- вживають заходів щодо виконання місцевих інноваційних програм;

- залучають підприємства, установи і організації, розташовані на підпорядкованій їм території, за їх згодою, до розв'язання проблем інноваційного розвитку населених пунктів;

- доручають державним інноваційним фінансово-кредитним установам (їх регіональним відділенням) або комунальним інноваційним фінансово-кредитним установам проведення конкурсного відбору інноваційних проектів місцевих інноваційних програм і здійснення фінансової підтримки цих проектів у межах коштів, передбачених у відповідному місцевому бюджеті;

- готують і подають відповідним місцевим радам пропозиції щодо створення комунальних спеціалізованих інноваційних фінансово-кредитних установ для фінансової підтримки місцевих інноваційних програм;

- подають пропозиції спеціально уповноваженому центральному органу виконавчої влади у сфері інноваційної діяльності стосовно включення інноваційних проектів за місцевими програмами до державних програм і їх фінансування шляхом кредитування із державного бюджету через державні інноваційні фінансово-кредитні установи.

Стаття 11. Державний контроль у сфері інноваційної діяльності

1. Державний контроль у сфері інноваційної діяльності здійснюється для забезпечення дотримання всіма її суб'єктами вимог законодавства щодо інноваційної діяльності.

2. Державний контроль у сфері інноваційної діяльності здійснюється:

а) центральним органом виконавчої влади, що реалізує єдину державну податкову політику;

б) Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування у межах їх повноважень;

в) щодо визначених статтями розділу V цього Закону особливостей оподаткування – центральним органом виконавчої влади, що реалізує єдину державну податкову політику.

Розділ III. ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ, ПРОДУКТІВ І ПРОДУКЦІЇ, ІННОВАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

Стаття 12. Інноваційний проект

1. Інноваційним визнається проект, яким передбачаються розробка, виробництво і реалізація інноваційного продукту і(або) інноваційної продукції, що відповідають вимогам статей 14 і 15 цього Закону.

2. Передбачена цим Законом державна підтримка реалізації інноваційного проекту надається за умови його державної реєстрації.

3. Державна реєстрація інноваційного проекту здійснюється за ініціативою суб'єкта інноваційної діяльності відповідно до положень статті 13 цього Закону.

Стаття 13. Державна реєстрація інноваційних проектів

1. Державна реєстрація інноваційних проектів здійснюється у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

2. Державну реєстрацію інноваційних проектів здійснює, за поданням суб'єктів інноваційної діяльності, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інноваційної діяльності. Цей орган веде Державний реєстр інноваційних проектів.

3. Необхідною умовою занесення проекту до Державного реєстру інноваційних проектів є його кваліфікування.

5. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інноваційної діяльності, для кваліфікування інноваційних проектів організує проведення експертизи прийнятих до розгляду проектів. Експертиза при кваліфікуванні інноваційних проектів виконується за рахунок коштів суб'єктів інноваційної діяльності, які заявляють проекти на державну реєстрацію, і відповідно до Закону України "Про наукову і науково-технічну експертизу"

6. Проекти, що визнані за результатами експертизи інноваційними, заносяться центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інноваційної діяльності, до Державного реєстру інноваційних проектів.

Інноваційні проекти з пріоритетних напрямів інноваційної діяльності визнаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інноваційної діяльності, пріоритетними інноваційними проектами.

7. Інформація про занесення інноваційного проекту до Державного реєстру інноваційних проектів публікується центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інноваційної діяльності, у його бюлетені.

8. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інноваційної діяльності, видає суб'єкту інноваційної діяльності

свідоцтво про державну реєстрацію інноваційного проекту. Форма свідоцтва ([1474-2003-п](#)) затверджується Кабінетом Міністрів України.

9. Свідоцтво про державну реєстрацію інноваційного проекту є чинним протягом семи років від дати його видачі. Після завершення цього строку державна реєстрація інноваційного проекту і відповідний запис у Державному реєстрі інноваційних проектів анулюються. Інформація про це публікується центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інноваційної діяльності, у його бюлетені.

10. Державна реєстрація інноваційного проекту не передбачає будь-яких зобов'язань щодо бюджетного кредитування його виконання чи іншої державної фінансової підтримки.

11. Строк розгляду центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інноваційної діяльності, проекту, поданого для державної реєстрації як інноваційного, не повинен перевищувати шість місяців від дати його прийняття.

12. Особливості експертизи і державної реєстрації інноваційних проектів, на які поширюються положення Закону України "Про державну таємницю", визначаються спеціальним Положенням.

13. У разі незгоди суб'єкта інноваційної діяльності чи будь-якої іншої фізичної або юридичної особи з рішенням щодо кваліфікації інноваційного проекту і (або) з його державною реєстрацією ці акти можуть бути оскаржені до суду (господарського суду).

14. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інноваційної діяльності, несе відповідальність за повноту і достовірність експертизи і за збереження конфіденційної інформації, пов'язаної з інноваційними проектами.

15. Неправомірні кваліфікація і державна реєстрація проекту як інноваційного тягнуть за собою відповідальність згідно із законом.

16. Правопорушеннями при кваліфікуванні і державній реєстрації інноваційних проектів вважаються:

а) прийняття рішення про кваліфікування інноваційного проекту і його державну реєстрацію без проведення експертизи;

б) фальсифікація висновків експертизи;

в) вчинення дій, що перешкоджають проведенню експертизи;

г) умисне примушування або створення для експертів чи експертних комісій обставин, які зумовлюють необ'єктивне проведення експертизи;

д) переслідування експертів за підготовлені ними висновки, несприятливі для тієї чи іншої особи, чи організації;

е) залучення до експертизи посадових осіб та фахівців, безпосередньо заінтересованих у результатах експертизи;

є) розголошення конфіденційної інформації, пов'язаної з розглядуваними інноваційними проектами.

Стаття 14. Інноваційний продукт

1. Інноваційний продукт є результатом виконання інноваційного проекту і науково-дослідною і(або) дослідно-конструкторською розробкою нової технології (в тому числі – інформаційної) чи продукції з виготовленням експериментального зразка, чи дослідної партії і відповідає таким вимогам:

а) він є реалізацією (впровадженням) об'єкта інтелектуальної власності (винаходу, корисної моделі, промислового зразка, топографії інтегральної мікросхеми, селекційного досягнення тощо), на які виробник продукту має державні охоронні документи (патенти, свідоцтва) чи одержані від власників цих об'єктів інтелектуальної власності ліцензії, або реалізацією (впровадженням) відкриттів. При цьому використаний об'єкт інтелектуальної власності має бути визначальним для даного продукту;

б) розробка продукту підвищує вітчизняний науково-технічний і технологічний рівень;

в) в Україні цей продукт вироблено (буде вироблено) вперше, або якщо не вперше, то порівняно з іншим аналогічним продуктом, представленим на ринку, він є конкурентоздатним і має суттєво вищі техніко-економічні показники.

2. Рішення про кваліфікування продукту інноваційним приймає центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інноваційної діяльності, за результатами експертизи.

Стаття 15. Інноваційна продукція

1. Інноваційною може бути визнана продукція, яка відповідає таким вимогам:

а) вона є результатом виконання інноваційного проекту;

б) така продукція виробляється (буде вироблена) в Україні вперше, або якщо не вперше, то порівняно з іншою аналогічною продукцією, представленою на ринку, є конкурентоздатною і має суттєво вищі техніко-економічні показники.

2. Інноваційна продукція може бути результатом тиражування чи застосування інноваційного продукту.

3. Інноваційною продукцією може бути визнано інноваційний продукт, якщо він не призначений для тиражування.

4. Рішення про кваліфікування продукції інноваційною приймає центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інноваційної діяльності, за результатами експертизи.

Стаття 16. Інноваційні підприємства

1. Інноваційним підприємством визнається підприємство (об'єднання підприємств) будь-якої форми власності, якщо більше ніж 70 відсотків обсягу його продукції (у грошовому вимірі) за звітний податковий період є інноваційні продукти і(або) інноваційна продукція.

2. Інноваційне підприємство може функціонувати у вигляді інноваційного центру, бізнес-інкубатора, технополісу, технопарку тощо.

Розділ IV. ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 17. Види фінансової підтримки інноваційної діяльності

1. Суб'єктам інноваційної діяльності для виконання ними інноваційних проектів може бути надана фінансова підтримка шляхом:

а) повного безвідсоткового кредитування (на умовах інфляційної індексації) пріоритетних інноваційних проектів за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів бюджету Автономної Республіки Крим та коштів місцевих бюджетів;

б) часткового (до 50 %) безвідсоткового кредитування (на умовах інфляційної індексації) інноваційних проектів за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів бюджету Автономної Республіки Крим та коштів місцевих бюджетів за умови залучення до фінансування проекту решти необхідних коштів виконавця проекту і (або) інших суб'єктів інноваційної діяльності;

в) повної чи часткової компенсації (за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів бюджету Автономної Республіки Крим та коштів місцевих бюджетів) відсотків, сплачених суб'єктами інноваційної діяльності комерційним банкам та іншим фінансово-кредитним установам за кредитування інноваційних проектів;

г) надання державних гарантій комерційним банкам, що здійснюють кредитування пріоритетних інноваційних проектів;

д) майнового страхування реалізації інноваційних проектів у страховиків відповідно до Закону України "Про страхування".

2. Фінансова підтримка інноваційної діяльності за рахунок Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим, місцевих бюджетів надається у межах коштів, передбачених відповідними бюджетами.

Стаття 18. Джерела фінансування інноваційної діяльності

1. Джерелами фінансової підтримки інноваційної діяльності є:

а) кошти Державного бюджету України;

б) кошти місцевих бюджетів і кошти бюджету Автономної Республіки Крим;

в) власні кошти спеціалізованих державних і комунальних інноваційних фінансово-кредитних установ;

г) власні чи запозичені кошти суб'єктів інноваційної діяльності;

д) кошти (інвестиції) будь-яких фізичних і юридичних осіб;

е) інші джерела, не заборонені законодавством України.

Стаття 19. Державні інноваційні фінансово-кредитні установи

1. Для здійснення фінансової підтримки інноваційної діяльності суб'єктів господарювання різних форм власності Кабінет Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує

формування державної політики у сфері інновацій, створює спеціалізовані державні небанківські інноваційні фінансово-кредитні установи.

2. Державна інноваційна фінансово-кредитна установа підпорядковується центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інноваційної діяльності, і діє на основі Положення (Статуту), що затверджується Кабінетом Міністрів України.

3. Кошти Державної інноваційної фінансово-кредитної установи формуються за рахунок коштів Державного бюджету України, визначених законом про Державний бюджет України на відповідний рік, залучених згідно з чинним законодавством вітчизняних та іноземних інвестицій юридичних та фізичних осіб, добровільних внесків юридичних та фізичних осіб, від власної чи спільної фінансово-господарської діяльності та інших джерел, не заборонених законодавством України.

4. Державна інноваційна фінансово-кредитна установа за рахунок коштів Державного бюджету України може надавати суб'єктам інноваційної діяльності для реалізації ними інноваційних проектів фінансову підтримку, види якої передбачені статтею 17 цього Закону.

Кошти від повернення виданих Державною інноваційною фінансово-кредитною установою суб'єктам інноваційної діяльності кредитів за рахунок коштів Державного бюджету України зараховуються до спеціального фонду Державного бюджету України і використовуються для надання фінансової інноваційної підтримки, якщо законом про Державний бюджет України не встановлено інше.

Кошти Державної інноваційної фінансово-кредитної установи, одержані нею з бюджету Автономної Республіки Крим чи із обласних і районних бюджетів відповідно до абзацу шостого частини першої статті 10 цього Закону, витрачаються нею виключно для фінансування відповідних регіональних чи місцевих інноваційних програм і проектів.

Кошти Державної інноваційної фінансово-кредитної установи, що формуються за рахунок добровільних внесків юридичних та фізичних осіб, від власної чи спільної фінансово-господарської діяльності та інших джерел, не заборонених законодавством України, можуть витрачатися нею як на всі перераховані у статті 17 цього Закону види інвестування інноваційної діяльності, так і на інші види інвестування, передбачені Положенням (Статутом).

5. Для отримання фінансової підтримки суб'єкти інноваційної діяльності, інноваційні проекти яких занесені до Державного реєстру інноваційних проектів, подають до Державної інноваційної фінансово-кредитної установи (її регіональних відділень) інноваційні проекти та всі необхідні документи, перелік яких визначається нею.

6. Державна інноваційна фінансово-кредитна установа організовує на конкурсних засадах у порядку ([з1229-10](#)), що визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері інновацій, відбір інноваційних проектів для їх фінансової підтримки.

Конкурсні відбори інноваційних проектів здійснюються на засадах прозорості, відкритості, гласності.

7. Суб'єкт інноваційної діяльності, інноваційний проект якого пройшов конкурсний відбір, залежно від встановленого конкурсною процедурою рейтингу може отримати від Державної інноваційної фінансово-кредитної установи один чи кілька передбачених статтею 17 цього Закону видів фінансової підтримки.

8. Фінансова підтримка Державною інноваційною фінансово-кредитною установою інноваційних проектів шляхом надання кредитів чи передавання майна у лізинг здійснюється за умови наявності гарантій повернення коштів у вигляді застави майна, договору страхування, банківської гарантії, договору поруки тощо.

9. Державна інноваційна фінансово-кредитна установа здійснює супроводження реалізації інноваційних проектів, які нею фінансуються, та контролює цільове використання суб'єктами інноваційної діяльності наданих нею коштів.

10. Фінансова підтримка реалізації інноваційних проектів може надаватися Державною інноваційною фінансово-кредитною установою у формі послідовних траншів за результатами контролю ходу виконання проектів.

11. Державна інноваційна фінансово-кредитна установа подає у засобах масової інформації щорічний звіт про фінансування нею інноваційних проектів та результатів їх виконання, а також періодично інформує громадськість про:

- результати конкурсного відбору інноваційних проектів для державної фінансової підтримки і вид наданої фінансової підтримки;
- результати контролю виконання фінансованих інноваційних проектів;
- завершені інноваційні проекти та проекти, яким продовжені терміни їх реалізації із зазначенням причин;
- повернення раніше наданих кредитів.

Інформування щодо інноваційних проектів, на які поширюються положення Закону України "Про державну таємницю", здійснюється з урахуванням цього Закону.

Стаття 20. Комунальні інноваційні фінансово-кредитні установи

1. Для здійснення фінансової підтримки місцевих інноваційних програм органи місцевого самоврядування можуть створювати комунальні спеціалізовані небанківські інноваційні фінансово-кредитні установи і підпорядковувати їх виконавчим органам місцевого самоврядування.

2. Комунальні інноваційні фінансово-кредитні установи діють на основі положень (статутів) про них, що розробляються і затверджуються органами місцевого самоврядування.

3. Кошти комунальної інноваційної фінансово-кредитної установи формуються за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету, залучених вітчизняних та іноземних інвестицій юридичних та фізичних осіб,

добровільних внесків юридичних та фізичних осіб, власної чи спільної фінансово-господарської діяльності та інших джерел, не заборонених законодавством України.

4. Комунальна інноваційна фінансово-кредитна установа за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету може надавати суб'єктам інноваційної діяльності для реалізації ними інноваційних проектів фінансову підтримку, види якої передбачені статтею 17 цього Закону.

Кошти комунальної інноваційної фінансово-кредитної установи, що формуються за рахунок залучених вітчизняних та іноземних інвестицій фізичних і юридичних осіб, добровільних внесків юридичних та фізичних осіб, від власної чи спільної фінансово-господарської діяльності та інших джерел, не заборонених законодавством України, можуть витратитися нею як на всі перераховані у статті 17 цього Закону види інвестування інноваційної діяльності, так і на інші види інвестування, передбачені Положенням (Статутом).

5. Для отримання фінансової підтримки суб'єкти інноваційної діяльності, інноваційні проекти яких занесені до Державного реєстру інноваційних проектів, подають до комунальної інноваційної фінансово-кредитної установи інноваційні проекти та всі необхідні документи, перелік яких визначається цією установою.

6. Комунальна інноваційна фінансово-кредитна установа організовує конкурсний відбір інноваційних проектів для їх фінансової підтримки. Конкурсні відбори інноваційних проектів здійснюються на засадах прозорості, відкритості, гласності.

7. Суб'єкт інноваційної діяльності, інноваційний проект якого пройшов конкурсний відбір, залежно від встановленого конкурсною процедурою рейтингу може отримати від комунальної інноваційної фінансово-кредитної установи один чи кілька передбачених статтею 17 цього Закону видів фінансової підтримки.

8. Фінансова підтримка комунальною інноваційною фінансово-кредитною установою інноваційних проектів шляхом надання кредитів чи передавання майна у лізинг здійснюється за умови наявності гарантій повернення коштів у вигляді застави майна, договору страхування, банківської гарантії, договору поруки тощо.

9. Комунальна інноваційна фінансово-кредитна установа здійснює супроводження реалізації інноваційних проектів, які нею фінансуються, та контролює цільове використання суб'єктами інноваційної діяльності наданих нею коштів.

10. Фінансова підтримка реалізації інноваційних проектів може надаватися комунальною інноваційною фінансово-кредитною установою у формі послідовних траншів за результатами контролю ходу виконання проектів.

11. Комунальна інноваційна фінансово-кредитна установа подає у місцевих засобах масової інформації щорічний звіт щодо профінансованих

нею інноваційних проектів та результатів їх виконання, а також періодично інформує громадськість про:

- результати конкурсного відбору інноваційних проектів для фінансової підтримки і вид наданої фінансової підтримки;
- результати контролю виконання фінансованих інноваційних проектів;
- завершені інноваційні проекти та проекти, яким продовжені терміни їх реалізації із зазначенням причин;
- повернення раніше наданих кредитів.

Інформування щодо інноваційних проектів, на які поширюються положення Закону України "Про державну таємницю", здійснюється з урахуванням цього Закону.

Розділ VI. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 23. Міжнародні договори про співробітництво у сфері інноваційної діяльності

1. Якщо міжнародними договорами, учасником яких є Україна і згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, встановлені інші правила, ніж ті, що передбачені законодавством України у сфері інноваційної діяльності, застосовуються правила міжнародних договорів.

Самостійна робота 2. Умови забезпечення інноваційної діяльності

1. Проаналізувати можливі шляхи співробітництва державних та громадських організацій у соціальній сфері.

2. У чому полягають основні проблеми у впровадженні інновацій у соціальній сфері?

3. Скласти графічну схему (алгоритм дій) щодо впровадження інновацій.

Змістовий модуль II. Теоретичні основи та практичне значення соціальної експертизи

Самостійна робота 3. Теоретичні основи та практичне значення соціальної експертизи

1. Здійснити порівняльну характеристику соціальної експертизи та інших видів експертиз (за призначенням; основними завданнями; місцем експертизи у прийнятті управлінського або іншого рішення) на прикладі конкретних експертиз за вибором студента.

2. Здійснити аналіз нормативного забезпечення державної і громадської соціальної експертизи на основі вивчення одного з нормативних і правових документів (закони, положення тощо) про проведення соціальної експертизи на державному, регіональному або місцевому рівні (за вибором студента).

3. Здійснити аналіз діяльності суб'єктів державної та громадської соціальної експертизи на основі вивчення нормативних правових документів, які регламентують діяльність учасників соціальної експертизи (закони, положення, розпорядження тощо) і прикладів проведення соціальної експертизи цим органом.

4. Провести аналіз організації процесу соціальної експертизи стосовно розподілення функцій суб'єктів експертизи, можливостей реалізації різноманітних організаційних моделей соціальної експертизи на основі вивчення нормативного правового документа (закон, положення) про проведення соціальної експертизи.

Самостійна робота 4. Методичні основи проведення соціальної експертизи

1. Обґрунтувати та сформулювати вихідні положення для проведення соціальної експертизи: об'єкт експертизи (соціальний проект, нормативний і правовий акт, соціальна програма тощо); мета соціальної експертизи; учасники соціальної експертизи (замовник-організатор-виконавець); організаційна модель соціальної експертизи.

2. Визначити кількісний та якісний склад експертної групи, методи її формування; сформулювати основні підходи/умови роботи організатора з цією експертною групою.

3. Вибрати доречний(і) метод(и) проведення експертизи вибраного об'єкта; вибрати вид(и) експертних оцінок, які будуть використані у межах обраного(-их) методу(-ів). Обґрунтувати свій вибір і визначити, яка експертна інформація буде отримана за допомогою цього методу(-ів).

4. Сформулювати пакет підсумкової документації проведеної експертизи; визначити основні змістовні положення результатів цієї експертизи; запропонувати можливі варіанти оцінки якості результатів експертизи.

Змістовий модуль III. Соціальна медіація, фасилітація та менторська підтримка

Самостійна робота 5. Соціальна медіація: сутність та основа

1. Розробити термінологічний словник до модуля.

2. Розробити кейс-стаді, де соціальний працівник виступив би у ролі медіатора (посередника) у врегулюванні ситуації, та розробити технологію «Фасилітація» для вирішення даної проблеми для спеціалістів, які працюють з клієнтом, що звернувся за допомогою.

Приклад кейс-стаді:

У січні цього року Ліля познайомилася по ICQ з кіпріотом, який виступав ініціатором листування. Він був досить наполегливим у продовженні контактів. Написав, що він є 49-річним директором великого підприємства, і вислав навіть адресу сайта підприємства. Протягом подальшого спілкування між ними розгортався роман на відстані. Майже відразу ж після знайомства він почав говорити про те, що має намір приїхати до Києва і попросив підібрати для нього найдорожчий готель та ресторани.

Напередодні запланованого приїзду він зателефонував дівчині та повідомив про проблему зі здоров'ям одного зі своїх батьків і тому виїхати до неї він не зможе, але радо зустрине її на території своєї країни та оплатить усі витрати. Тому порадив негайно оформити необхідні документи і придбати квитки. Ліля, окрилена такою новиною, подумала про необхідність обговорити з подругою свій від'їзд. Дівчата чули раніше про ймовірність обману під час поїздок за кордон. Тому, щоб уникнути ситуації обману, вирішили залишити батькам інформацію про її перебування, копії документів та фото. Ліля переглянула сайт підприємства, де працює її обранець і там дізналася про підтвердження його посади та місця роботи. Зважаючи на достовірність даних, які він їй розповів про себе, вона, перш ніж вирушити у подорож, вирішила звернутися за допомогою до спеціалістів.

3. Скласти 5 тестових завдань до теми «Фасилітація як сучасна соціальна технологія розв'язання соціальних питань», з них:

1 – у закритій формі (одноваріантне); 1 – у закритій формі (багатоваріантне), 1 – відкрите запитання (відповідь текстом); 1 – на відповідність, 1 – на встановлення порядку виконання дій (операцій, етапів тощо) (5 балів).

4. Знайти інформацію про соціальні агенції чи кампанії, які зверталися за допомогою до менторів, проаналізувати дану інформацію та скласти перелік питань, за якими би Ви звернулися за допомогою до ментора.

Змістовий модуль IV. Методика організації та проведення адвокаційних кампаній

Самостійна робота 6. Проблеми й суперечності у нормативно-правових актах, що призводять до дискримінації певних груп клієнтів соціальної роботи і потребують адвокації їхніх інтересів

Виберіть будь-яку групу клієнтів соціальної роботи, чиї права дискримінуються, і вони потребують адвокації їхніх інтересів. Визначить проблему(и) й суперечність(ості) у нормативно-правових актах, що призводять до дискримінації цієї групи клієнтів соціальної роботи. Врахуйте, що можна здійснювати не лише аналіз вітчизняних нормативно-правових актів, а й порівнювати сучасний стан національного законодавства України у галузі, яку ви вибрали, й оцінку стану його відповідності міжнародним стандартам у галузі захисту прав людини і забезпечення охорони громадського здоров'я.

Вимоги до оформлення: обсяг роботи – від 5 до 7 сторінок, набраних у редакторі WORD у вигляді комп'ютерного файлу з розширенням *.doc; шрифт – TimesNewRoman 14; міжрядковий інтервал – 1,5; поля з усіх сторін – 20 мм.

ТЕМА РЕФЕРАТІВ

1. Соціальні інновації. Наукові підходи до класифікації інновацій.
2. Інноваційна діяльність, інноваційний процес та інноваційний потенціал особистості.
3. Соціально-економічні чинники гальмування інноваційного процесу.
4. Стратегії управління ризиками.
5. Соціальний ефект управління: проблеми його обліку і оцінки.
6. Місце досліджень соціальних ефектів в управлінському циклі.
7. Соціальна експертиза: поняття, мета, об'єкти і предметна область.
8. Організаційна схема проведення соціальної експертизи.
9. Базові організаційні форми (моделі) соціальної експертизи.
10. Суб'єкти соціальної експертизи та їх функції.
11. Методи і прийоми обробки експертної інформації.
12. Вимоги до експертного висновку. Процедури прийняття підсумків соціальної експертизи.
13. Історія розвитку і сфери застосування медіації за кордоном та в Україні.
14. Медіація (посередництво): процес і стадії.
15. Медіація як спосіб врегулювання конфліктів.
16. Принципи, підходи та критерії ефективної медіації.
17. Підходи до управління розвитком конфліктів.
18. Медіація у соціальній роботі.
19. Етапи технології медіації та особливості роботи медіатора та професійні його компетентності у контексті цінностей, знань, умінь.
20. Комунікативні техніки, які застосовуються під час медіативних сесій.

21. Групові ефекти та їх дослідження.
 22. Сутність фасилітації як психолого-педагогічного явища.
 23. Фасилітативний стиль ведення групи.
 24. Фасилітація та медіація.
 25. Порівняння ролей наставника та ментора. Менторська підтримка.
- Переваги менторської підтримки.
26. Програма менторської підтримки як профілактична програма для вразливих груп населення.
 27. Філософія Програми менторської підтримки.
 28. Актуальність адвокаційної діяльності соціального працівника в Україні.
 29. Розробка адвокаційної капманії.
 30. Правові аспекти адвокації в галузі соціальної роботи в Україні.
 31. Огляд теорій мотивації (Маслоу, Герцберг, Макклелланд, Врум).
 32. Спиральна модель зміни поведінки.
 33. Сутність мотиваційного консультування та його мета.
 34. Складові процесу мотивування та зміст мотиваційного консультування.
 35. Принципи, структура мотиваційного інтерв'ю.
 36. Завдання соціального працівника на кожній зі стадій зміни поведінки.
 37. Зміст стратегій мотиваційного консультування. Зв'язок стратегій мотиваційного консультування та етапів зміни поведінки.
 38. Навички соціального працівника-консультанта, які допоможуть йому бути успішним.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

Вибираючи тему реферату, студент на власний розсуд опрацьовує одну або три із запропонованих у переліку тем (з різних навчальних модулів). Варто вибирати так, щоб вона викликала інтерес або була пов'язана з практичною діяльністю студента, а також сприяла максимальному застосуванню знань та набуттю практичного досвіду. Одна тема вибирається у разі великого обсягу знайденого матеріалу, три теми – у разі невеликих обсягів матеріалів на кожен окрему тему.

При підготовці реферату студент має ознайомитися з навчальними посібниками, переліченими у списку літератури, а також самостійно зайнятися пошуком літератури з відповідного питання. Необхідно знайти глави чи розділи, які містять матеріал щодо конкретного питання та ретельно вивчити (прочитати, зрозуміти, законспектувати) його.

У рефераті потрібно концентровано викласти основний зміст відповідей на поставлені питання. По кожному питанню необхідно зробити стислий висновок. Відповіді на питання повинні бути досить повними, самостійними, відображати рівень загальної культури та спеціальних знань студентів.

Обсяг реферату – 7-10 сторінок друкованого тексту. На початку роботи потрібно вказати тему реферату, викласти зміст реферату, який відбиватиме структуру роботи (чіткий порядок побудови тексту, зв'язок між окремими частинами). Структура реферату має бути такою: титульний лист (назва навчального закладу, інститут; кафедра, дисципліна, з якої виконується реферат; тема; прізвище, ім'я та по батькові студента, який виконав реферат; прізвище, ім'я та по батькові викладача, який має перевірити реферат; місто та рік виконання роботи); план роботи; вступ (де викладена актуальність та основні положення вибраної теми, об'єкт та предмет аналізу); основна частина (основний зміст розглянутих питань); висновки; список використаної літератури (потрібно вказати навчальні посібники та додаткову літературу, що використані при написанні).

Особливу увагу слід приділити оформленню реферату. Він повинен бути виконаний охайно, ретельно. Кожне питання має підпитання та закінчується коротеньким висновком. Кожен розділ роботи починається з нової сторінки. Усі сторінки мають бути пронумеровані (крім першої – титульної) відповідно до плану роботи.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Визначення інновацій.
2. Особливості соціальних інновацій.
3. Наукові підходи до класифікації інновацій.
4. Види соціальних інновацій.
5. Суб'єкти інновацій.
6. Інноваційна діяльність, інноваційний процес та інноваційний потенціал особистості.
7. Пасивний та активний опір змінам.
8. Соціально-економічні чинники гальмування інноваційного процесу.
9. Стратегії управління ризиками.
10. Сутність якісних та кількісних методів оцінювання ризиків при впровадженні інновацій.
11. Соціальний ефект управління: проблеми його обліку і оцінки.
12. Місце досліджень соціальних ефектів в управлінському циклі.
13. Соціальна експертиза: поняття, мета, об'єкти і предметна область.
14. Види експертиз і їх функціональне призначення.
15. Функції соціальної експертизи.
16. Суб'єкти соціальної експертизи та їх функції.
17. Принципи організації експертизи.
18. Організаційна схема проведення соціальної експертизи.
19. Базові організаційні форми (моделі) соціальної експертизи.
20. Поняття методу експертизи.
21. Класифікація методів соціальної експертизи.
22. Методи і прийоми обробки експертної інформації.

23. Підготовка результатів соціальної експертизи.
24. Вимоги до експертного висновку.
25. Процедури прийняття підсумків соціальної експертизи.
26. Використання результатів соціальної експертизи.
27. Визначення понять «медіація», «медіатор», «посередник», «соціальна медіація».
28. Історія розвитку і сфери застосування медіації за кордоном та в Україні.
29. Медіація (посередництво): процес і стадії.
30. Медіація як спосіб врегулювання конфліктів.
31. Принципи, підходи та критерії ефективної медіації.
32. Підходи до управління розвитком конфліктів.
33. Медіація у соціальній роботі.
34. Етапи технології медіації та особливості роботи медіатора та професійні його компетентності у контексті цінностей, знань, вмінь.
35. Комунікативні техніки, які застосовуються під час медіативних сесій.
36. Групові ефекти та їх дослідження.
37. Сутність фасилітації як психолого-педагогічного явища.
38. Визначення поняття «фасилітація», «фасилітатор», «соціальна фасилітація».
39. Історія розвитку соціальної фасилітації.
40. Фасилітація як метод соціальної роботи.
41. Навички фасилітації. Види фасилітації. Риси, якими повинен володіти компетентний фасилітатор.
42. Фасилітативний стиль ведення групи.
43. Процес фасилітації. Функції фасилітативної діяльності. Фасилітація та медіація.
44. Визначення поняття «ментор», «менторство», «наставник». Чим займається ментор? Як можна знайти ментора? Порівняння ролей наставника та ментора.
45. Менторська підтримка. Відбір менторів. Переваги менторської підтримки.
46. Програма менторської підтримки. Програма менторської підтримки як профілактична програма для вразливих груп населення. Необхідність впровадження Програми менторської підтримки.
47. Філософія Програми менторської підтримки.
48. Зміст понять «адвокація», «адвокатування», «адвокаційна діяльність», «адвокаційна кампанія».
49. Актуальність адвокаційної діяльності соціального працівника в Україні. Рівні адвокації.
50. Розробка адвокаційної кампанії. Правові аспекти адвокації в галузі соціальної роботи в Україні.
60. Класифікація методів адвокації.
61. Методи і прийоми обробки експертної інформації.

62. Поняття потреб та мотивації.
63. Огляд теорій мотивації (Маслоу, Герцберг, Макклелланд, Врум).
64. Основні ознаки мотивації та умови її виникнення.
65. Сутність спіральної моделі зміни поведінки.
66. Складові елементи змін: актуальність (важливість), впевненість, готовність. Основні шляхи зміни поведінки. Стадії та процес змін.
67. Сутність мотиваційного консультування та його мета. Складові процесу мотивування та зміст мотиваційного консультування.
68. Принципи, структура мотиваційного інтерв'ю. Завдання соціального працівника на кожній зі стадій зміни поведінки.
69. Зміст стратегій мотиваційного консультування. Зв'язок стратегій мотиваційного консультування та етапів зміни поведінки.
70. Навички соціального працівника-консультанта, які допоможуть йому бути успішним.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. / І. М. Дичківська – К.: Академвидав, 2004. – 340 с.
2. Журавель Т. В. Сходинки: просвітницько-профілактичні тренінгові заняття з підлітками: навч.-метод. посіб. для соц. педагогів, соц. працівників, аутич-працівників, практичних психологів / Т. В. Журавель, В. В. Лях, Т. Л. Лях, Г. Б. Скіпальська / за наук. ред. проф. І. Д. Зверєвої. – К.: ВД "Калита", 2010. – 164 с.
3. Стадник В. В. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. / В. В. Стадник, М. А. Йохна. – К. : Академвидав, 2006. – 464 с.
4. Методы прикладных социальных исследований : уч. пособие / автор. кол. : П. В. Романов, Е. Р. Ярская-Смирнова. – М. : ООО «Вариант», ЦСПГИ, ООО «НортМедиа», 2008. – 215 с.
5. Позбавлення батьківських прав: проведення соціальної експертизи в судах: посібник / за ред. Т. В. Семигіної. – К. : Четверта хвиля, 2006. – 140 с.
6. Показники розвитку громадянського суспільства в Україні / О. Ю. Вінніков, А. О. Красносільська, М. В. Лациба ; Укр. незалеж. центр політ. дослідж. – К. : Агентство “Україна”, 2012. – 80 с.
7. Социальная экспертиза : учеб. пособие / автор. кол. : Т. В. Власова, М. Д. Сушинская. – СПб. : Изд-во СПбГУЭФ, 2009. – 152 с.
8. Соціальна робота (теорія і практика) / автор. кол.: М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. – К. : Каравела, 2009. – 368 с.
9. Байкенов Е.Б. Мотивационное консультирование на различных этапах наркологической помощи: методические рекомендации / Е. Б. Байкенов. – Павлодар, 2010. – 49 с.
10. Мотивационное интервьюирование : руководство для тренера. – Душанбе: «СПИД ФОНД Восток-Запад», 2011. – 68 с.

11. Мотивационное интервьюирование лиц, употребляющих инъекционные наркотики: метод. рекоменд. – К.: Альянс ВИЧ,СПИД в Украине, 2004. – 108 с.

12. Подростки групп риска к инфицированию ВИЧ: Книга для участника: учеб.-метод. пособие / [Е. В. Аноприенко, Т. В. Журавель, Ж. В. Пархоменко] / под общ. ред. Т. В. Журавель. – К.: ПЦ «Фолиант», 2012. – 228 с.

13. Профілактика вживання наркотиків серед учнівської та студентської молоді: метод. посіб. / Т. В. Журавель, В. В. Самусь, К. В. Сергеева, О. Д. Соловйова, Н. М. Строева; за ред. Т. В. Журавель. – К.: ФО-П Буря О.Д., 2014. – 96 с.

Додаткова

14. Антонюк Л. А. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації / Л. А. Антонюк, А. М. Поручник, В. С. Савчук – К. : КНЕУ, 2003.

15. Басов Н. В. Инновация как фактор социальной самоорганизации / Н. В. Басов // Журн. социологии и социальной антропологии. – 2008. – Т. XI, № 4. – С. 185–203.

16. Бойко-Бойчук Л. В. Поняття «соціальна інновація»: типи визначень, приклади застосування / Л. В. Бойко-Бойчук // Наука та інновації. – 2009. – Т. 5. – № 3. – С. 94–99.

17. Буркова Л. В. Соціономічні професії: підготовка спеціалістів у вищих навчальних закладах (теоретико-методологічний аспект) : монографія. – К. : ВІКНУ, 2010. – С. 21.

18. Інноваційні моделі соціальних послуг. Проекти Українського фонду соціальних інвестицій. [Т. В. Брижоватий, В. С. Довбня, Л. П. Дума та ін.] ; за ред. Н. В. Кабаченко. – К. : ЗАТ «ВПОЛ». – 2006. – 320 с.

19. Інноваційні моделі соціальних послуг. Проекти Українського фонду соціальних інвестицій. Том 2. [Т. В. Брижоватий, Л. П. Дума, О. О. Савченко та ін.] ; за ред. Н. М. Шкуратової. – К. : ТОВ «ЛЛЛ». – 2007. – 159 с.

20. Інноваційні моделі соціальних послуг. Проекти Українського фонду соціальних інвестицій. Том 3. [Л. В. Бондарчук, Л. П. Дума, Н. В. Кабаченко та ін.] ; за ред. Н. М. Шкуратової. – К. : ТОВ «ЛЛЛ». – 2007. – 320 с.

21. Кузьмин А. Мониторинг и оценка социальных программ. – Доступно з [www. processconsulting](http://www.processconsulting).

22. Кучко Е.Е. Социальные инновации: подходы к определению и классификации / Е. Е. Кучко // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2011. – № 941. – С. 27–33.

23. Освітні технології / за ред. О. М. Пехоти. – К.: А.К.С., 2002. – 256 с.

24. Павленко І. А. Економіка та організація інноваційної діяльності [Електронний ресурс] / І. А. Павленко. – Режим доступу: studentam.kiev.ua/content/view/697/93/

25. Підготовка волонтерів до роботи у службі «Телефон Довіри» : [метод. посіб.] / [Н. П. Архангельська, С. П. Бабарика, С. Я. Беляева та ін.]. – К. : ДЦССМ, 2003. – 116 с.

26. Романов В. Л. Социально-инновационный вызов государственному управлению [Электронный ресурс] / В. Л. Романов. — Режим доступа: <http://spkurdyumov.narod.ru/Romanov333.htm>
27. Семигіна Т. В. Інновації у соціальних службах : навч.-метод. посіб. / Т. В. Семигіна, В. В. Покладова, І. М. Грига та ін. — К. : Університет. вид-во «Пульсари», 2002. — 168 с.
28. Семигіна Т. В. Методичні матеріали до теми «Соціальні інновації». — К., 1999. — 14 с.
29. Словник-довідник для соціальних педагогів та соціальних працівників / за заг. ред. А. Й. Капської, І. М. Пінчук, С. В. Толстоухової. — К., 2000. — 260 с.
30. Соціальна сфера: реальність і контури майбутнього [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.vlc.net.ua/PUBLIK/Mono58.htm
31. Федулова Л. І. Соціальні інновації в системі соціально-економічних відносин [Електронний ресурс] / Л. І. Федулова. — Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/usoc/2008_3/60-74.pdf
32. Болотіна Н. Б. Соціальне законодавство України: гендерна експертиза. — К. : Логос, 2001. — 82 с.
33. Вайнола Р. Х. Технології соціально-педагогічної роботи : курс лекцій [для вищ. навч. закл.] / Р. Х. Вайнола. — К. : КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, 2008. — 152 с.
34. Литвак Б. Г. Экспертные оценки и принятие решений : учеб. пособие / Б. Г. Литвак. — М. : Патент, 1996. — 271 с.
35. Медична та соціальна реабілітація / за заг. ред. І. Р. Мисули, Л. О. Вакулєнко. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2005. — 402 с.
36. Методика и технология работы социального педагога: учебю пособие для студ. высших педагогич. учебных заведений / М. В. Шакурова. — М. : Академия, 2002. — 272 с.
37. Семигіна Т. В. Словник із соціальної політики / Тетяна Валеріївна Семигіна. — К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2005. — 253 с.
38. Соціальна робота (теорія і практика) : навч. посіб. / Л. Т. Тюття, І. Б. Іванова. — К. : Університет «Україна», 2004. — 408 с.
39. Соціальна робота : теорія і практика : навч. посіб. / Л. Т. Тюття, І. Б. Іванова. — К.: Знання, 2008. — 574 с.
40. Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики: міжвузівський зб. наук. пр.] / [упоряд.: С. Л. Катаєв, В. І. Подшивалкіна, Ю. І. Яковенко та ін.]. — К.: ДАКККіМ, 2002. — 234 с.
41. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности / В. А. Ядов. — М. : Омега-Л, 2007. — 567 с.
42. Технологии социальной работы: ученик / под ред. Е. И. Холостовой. — М.: ИНФРА-М, 2001. — 400 с.
43. Технологии социальной работы в различных сферах жизнедеятельности: [учеб. пособ.] / [П. Д. Павленок, О. А. Аникеева, В. Н. Антошкин и др.]; под ред. П. Д. Павленка. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Дашков и К, 2006. — 596 с.

44. Технології соціальної роботи : навчальний посібник / В. М. Шахрай.
– Київ: ЦУЛ, 2006. – 462 с.

45. Фурман А. В. Соціально-психологічна експертиза модульно-розвивальних занять у школі : наукове видання. – К. : “Правда Ярославичів”, 1999. – 56 с.